

Samarbeidsforum for helikopter- sikkerhet på norsk kontinentalsokkel

c/o Luftfartstilsynet
Postboks 243,
NO-8001 Bodø
Besøksadresse:
Sjøgata 45-47, Bodø

Telefon: 75 58 50 00
Telefaks: 75 58 50 05
pau@helikoptersikkerhet.no
www.helikoptersikkerhet.no

Medlemmer av Samarbeidsforum for
helikoptersikkerhet på norsk kontinentalsokkel

Referent:
Per Arne Utne

Møteleder:
Inger-Hilde
Tobiassen

Møtedato
18. mars 2021

Møtereferat

Møte i Samarbeidsforum for helikoptersikkerhet på norsk kontinentalsokkel

Dato/tidsrom: 18. mars 2021, kl 0900 – 1219

Sted: Virtuelt/Teams

Nr.	Sak	
	Velkommen Presentasjon av deltakere (og sjekk av forbindelsen) Kunngjøring av nye representanter/vararepresentanter innmeldt før og under møtet: Forsvaret: Major Thomas Arem Gundersen har overtatt for Anders Bonsak. SAFE: Stig-Rune Refvik har overtatt som representant for Roy Erling Furre NFF: Turid Hellman-Skjær har overtatt som representant for Øyvind Volley Ny vararepresentant er Thomas Kolbeinsen Avinor: Øyvind Volley går inn som vararepresentant CHC: Eiliv Bjørnå ny vararepresentant	Leder

Nr.	Sak	
	NHF: Tommy Olsen overtar som vararepresentant for Ole-André Lindanger	
1	Gjennomgang og godkjenning av agenda for dagens møte	0911-0912
	Medlemmene fikk tilsendt agenda 12.03.2021. Ingen nye saker ble innmeldt eventuelt: Vedtak: Agenda godkjent	Leder
2	Gjennomgang og godkjenning av referat fra siste møte	0912-0913
	Medlemmene fikk 08.12.2020 tilsendt utkast til referat og presentasjoner fra møtet 19.11. for gjennomlesning og ev. korrigering. Feilnummerering av saker er korrigert i ettertid (to punkter i referatet var gitt nr. 9; dvs. at korrigert referat inneholder punkt 1-11, ikke 1-8, 2 x 9 og 10). Vedtak: Referatet godkjent med ovennevnte endringer, og publiseres sammen med presentasjoner fra forrige møte på forumets websider: http://www.helikoptersikkerhet.no	Leder
3	Etablering av Ledergruppe SF	0913-0915
	Ref. vedtektenes pkt. 2.11 og 2.12. Medlemmene ble 19.02.21 i utsendt påminnelse om møtet 18.03. oppfordret til å fremme kandidater til Ledergruppen (LG). NF, NHF og IE fremmet samlet Henrik Solvorn Fjeldsbø som sin kandidat. Petroleumstilsynet fremmet Sigurd Robert Jacobsen som sin kandidat. Norsk olje og gass fremmet John Arild Gundersen som sin kandidat, med Øivind Solberg som vara i påkommende tilfeller. Neste Ledergruppe velges på siste møte 2022 for å komme i fase med vedtektene. Vedtak: Ovennevnte kandidater velges til å utgjøre SFs ledergruppe sammen med leder av SF Inger-Hilde Tobiassen, fram til siste SF-møte i 2022.	Leder

4	EASA R.COM (fast agendapunkt)	0915-0917
	Ifølge SFs representant i EASA R.COM. er det en god del møteaktivitet, men det meste dreier seg om droner og andre segmenter av helikoptervirksomhet. Intet nytt av relevans for offshore helikopter å rapportere denne gang. Vedtak: SF tar informasjonen til orientering.	Tom Idar Finnesand, Bristow Norway
5	Ulykker & hendelser (fast agendapunkt)	0917-0925
	SHK arbeider for tiden med tre hendelser som angår flyging med S-92 offshore: • En utilsiktet gjennomsynkning etter avgang fra rigg offshore under nattforhold for ca. 12 mnd. siden. Denne undersøkelsen er i slutfasen. • Et tilfelle av overoppheting av rotorsystemets hovedgirboks pga. en metallskive som lå i inputmodul nr. 1. SHK får i denne saken assistanse fra sine amerikanske kolleger i NTSB. Man venter på laboratorieresultater fra undersøkelsene i USA, men de er forsinket pga. COVID-19. • En hendelse der en S-92 landet på installasjon offshore etter at de hadde fått indikert brannvarsling i en motor, og utløst begge brannslukningsflasker inn i den motoren. For øvrig er SHKs ressurser allokert til arbeidet med ulykken i Alta med en Airbus H125 31.08.2019, og to ulykker med samme helikoptertype i Rogaland høsten 2020. SHK rekrutterer nytt personell, slik at SHK Luftfartsavdelingen etter hvert skal telle 11 personer. Noe av grunnen til oppbemanningen er at SHK nå har overtatt undersøkelsesansvaret for hendelser i alle våpengrener i Forsvaret. SFs medlemmer -Orientering om saker av felles interesse: intet å melde denne gang. LT rapportering og statistikk: intet framlagt på dette møtet. LT orienterte om en temporær feil i toppsystemet som produserer oversikter over luftfartshendelser ut til offentligheten. Alle rapporter mottas og blir håndtert som vanlig. Grunnlagsdata hos LT er derfor komplette og korrekte, men det er noen oversikter som	Runar Mathiesen, SHK. Medlemmene Ørnulf Lien/ Inger-Hilde Tobiassen

	produseres for statistikkformål man har hatt problemer med etter årsskiftet. Det jobbes med å korrigere dette. Vedtak: SF tar informasjonen til orientering	
6	Orientering Avinor (fast agendapunkt)	0925-1017
	Følgende saker ble presentert (se for øvrig Powerpoint-presentasjon vedlagt): <u>Ny forskrift om luftromsorganisering:</u> Ad §20 Spesielle luftromsområder over kontinentalsokkelen: Konklusjon er ennå ikke trukket av LT mht. om trafikksoner for helikopter (HTZ) skal opprettholdes. Avinor mener HTZ er en flysikkerhetsmessig viktig del av infrastrukturen på sokkelen, og bør videreføres og videreutvikles. <u>Forskrift om etablering, organisering og drift av lufttrafikkteneste (BSL G 2-1):</u> Forskriften skal revideres og tilpasses EU forordning 373/2017. Eksisterende §8 beskriver etablering av lokal flygeinformasjonstjeneste for helikopterflygninger – HFIS. HFIS ble etablert på norsk sokkel 1990/91, mens BSL G 2-1 kom i 2004. HFIS har aldri blitt etablert på bakgrunn av kriteriene i BSL G 2-1. HFIS er et særnorsk fenomen som ikke er omtalt i 373/2017. Revisjonsarbeidet må finne en løsning på dette. <u>ADS-B Norne ADS-område:</u> Ble utvidet til å omfatte Aasta Hansteen i 2020. Pga. manglende dekning skal det plasseres ADS-B sensorer og VHF COM utstyr på Norne og Aasta Hansteen. Kritisk sak; man har verken radio- eller overvåkningsdekning fra Bodø de siste ca. 15-20 minutters flytid ut til installasjonene. Venter fortsatt på at Equinor skal utføre nødvendige forhåndsinstallasjoner (kabling), samt oversende en VHF frekvensliste til bruk i interferensanalyse. Utsatt flere ganger, bl.a. pga. COVID-19. <u>Prosjekt Space Based ADS-B:</u> I utgangspunktet ment som en «joint venture» for å gi ADS-B dekning for å minske atskillelsesminima for transatlantisk trafikk på nordlige ruter, og samtidig gi ADS-B dekning for helikoptertrafikken i Barentshavet. Pga. koronarelatert nedgang i high-level trafikken falt interessen for prosjektet bort i dette segmentet, og et alternativt opplegg med et høydetak for helikoptertrafikken er framforhandlet med leverandøren Aireon. Muligens kan dette også gi en ADS-B backup for Norne ADS-	Stein L. Clason, Avinor

Samarbeidsforum for helikoptersikkerhet på norsk kontinentalsokkel ble opprettet som følge av tilrådinger i utredningene NOU 2001:21 og NOU 2002:17 Helikoptersikkerheten på norsk kontinentalsokkel.

Forumet skal arbeide for en kontinuerlig reduksjon av risikonivået for helikoptervirksomheten på norsk kontinentalsokkel. Det er oppnevnt av Luftfartsdirektøren og ledes av Strategidirektør Inger-Hilde Tobiassen, Luftfartstilsynet. Forumets medlemmer er representanter fra relevante myndigheter, helikopteroperatører, arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner og andre relevante aktører på kontinentalsokkelen.

	område, men det er foreløpig usikkert om systemet kan levere ønskede separasjonskriterier. Målet er å sette tjenesten i drift Q1 2022. <u>Nye høydemålersettingsområder:</u> Haltenbanken vil bli utvidet til å omfatte Aasta Hansteen, etter planen over sommeren 2021. Nye QNH-områder i Barentshavet kommer når døgnkontinuerlig automatisk værrapportering er etablert på AFIS-flyplassene langs Finnmarkskysten. <u>Infrastruktur – flyplassindikatorer:</u> Njord A og B skal utplasseres igjen på vårparten, og det er prosess på gang for å få godkjent nye indikatorer for disse. Prosess på det samme for Johan Castberg, inkludert rutestruktur og ADS-område. Ligger lengre fram i tid. <u>Lokalisering av Stavanger kontrollsentral:</u> Nytt radar-/datautstyr ligger til grunn for prosjektet. Alternativene er å fortsette i eksisterende lokaler, bygge nytt i Stavanger, eller flytte enheten til Røyken nær Oslo. Rapport fra prosjektgruppen avgitt 15.03.21. Innholdet er ikke offentlig, men det finnes en offentlig kortversjon. Hvilke konsekvenser de forskjellige lokaliseringsalternativene vil kunne medføre for helikoptervirksomheten på norsk sokkel er et åpent spørsmål. Flytting til Røyken kan over tid tenkes å føre til forvitring av lufttrafikkjenestens fokus og kompetanse på offshore helikoptertrafikk, og evnen til håndtering av beredskapssituasjoner offshore. Det operative miljøet ved Stavanger kontrollsentral er sterkt på disse feltene i dag, og fysisk nærhet til Hovedredningssentralen er fordelaktig ved beredskapshendelser. <u>Diskusjon:</u> Presentasjonen utløste en rekke innspill fra møtedeltakerne. Regelverksarbeidet ble kort redegjort for av LT, og det kom også en del spørsmål angående andre tema. Flere deltakere uttrykte bekymring angående mulig flytting av enheten Polaris ACC Stavanger til Røyken. I og med at sistnevnte sak var innmeldt av IE som egen sak, ble det besluttet å flytte denne saken fra pkt. 11 til pkt. 7, og fortsette diskusjonen etter pause. Vedtak: SF tar informasjonen til orientering	
	Pause	1017-1030

7	Flytting av Stavanger kontrollsentral	1030-1049
	Sak innmeldt av Industri Energi pga bekymring over hvilke konsekvenser en eventuell flytting vil kunne ha for beredskapshåndteringen ved hendelser offshore. Henrik Solvorn Fjeldsbø innledet til diskusjon ved å begrunne denne bekymringen, og opplyse om at IE også hadde brakt saken inn for trepartssamarbeidet Ptils sikkerhetsforum. Etter IEs oppfatning er det behov for at Ptil gjør en vurdering av de beredskapsmessige sidene ved en eventuell flytting. Han mente også at SF burde gjøre seg opp en mening om saken og vurdere om forumet skal komme med et innspill eller tilråding til SD, all den tid dette dreier seg om helikopter og beredskap. Medlemmene i SF ga sin tilslutning til at det var relevant for forumet å henvende seg til Avinor med de spørsmål man måtte ha angående konsekvensene av en eventuell flytting av Polaris ACC Stavanger til Røyken. Vedtak: På bakgrunn av den offentlige versjonen av rapporten fra Avinor FS prosjektgruppe, får SFs Ledergruppe i oppgave å utforme et utkast til brev til konsernledelsen i Avinor, med kopi til SD. Innholdet skal forankres i SF gjennom konsultasjoner med medlemmene via en egnet kanal, eksempelvis e-post eller Teamsmøter. Arbeidet må gjennomføres snarest, slik at det inngår i Avinors grunnlag for vurderinger av saken.	Industri Energi v/Henrik Solvorn Fjeldsbø
8	Regelverk/orienteringssaker (fast agendapunkt)	1049-1123
	-Kort orientering om pågående arbeid, se vedlagt presentasjon: Temaer bl.a.: • COVID-19 påvirkning i segmentet offshore helikopter • Regelverksarbeid/endringer i BSL D 1-1, 2-4 og 5-1 • EU-kommisjonen har på nytt stilt spørsmål ved nasjonal gjennomføring av HOFO på NCS • AltMoC - CAT A EBS og PAX seating. (SPA.HOFO.165) Påfølgende diskusjon relatert til norsk unntak fra SPA.HOFO.165 (c) og (h). IE uttrykte skepsis til økt risiko dersom bruk og trening med CAT A EBS innføres uten tilstrekkelige erfaringsdata. Norog opplyste at en bredt sammensatt arbeidsgruppe har laget et utkast til søknad om forlengelse av unntaket, men det hersket en viss uklarhet blant medlemmene om hvem som skal sende søknaden. LT	Ørnulf Lien, LT

	understreket at det er helikopteroperatørene som eventuelt må ha en AltMoC for å kunne fly passasjerer dersom ikke AMC1 SPA.HOFO.165 (c) og (h) er oppfylt pr. 01. juli 2021. Det framkom at en mulig løsning kan være at LT utarbeider nasjonale AltMoC'er som så kan benyttes av norske operatører. Dog uttrykte LT tvil om det finnes kapasitet hos myndigheten til å påta seg en slik oppgave nå. Vedtak: SF tar informasjonen til orientering. Videre saksbehandling angående SPA.HOFO.165 tas i separat kommunikasjon mellom LT og helikopteroperatørene.	
	Pause	1123-1133
9	Gjennomgang av status tilrådinger (fast agendapunkt)	1133-1157
	Følgende ble vedtatt på møtet 19.11.2020: «SF beslutter å opprette en «Arbeidsgruppe tilrådinger» med følgende mandat: Arbeidsgruppen skal foreslå en arbeidsmåte som SF kan benytte for å følge opp og holde oversikt over aktuelle tilrådinger, jf. mandatets avsnitt 4. og 5. Arbeidet bør omfatte oversikt over hvor aktuelle tilrådinger er å finne og hva som finnes av status på disse nå. Arbeidet bør ta i betraktning måten dette ble gjort på tidligere og mulighetene som finnes i dag for å gjøre slik informasjon tilgjengelig for alle interesserte.» Medlemmene ble 19.02.21 i utsendt påminnelse om møtet 18.03. oppfordret til å fremme kandidater til denne arbeidsgruppen. Et utkast til mandat og arbeidsmåte/metodikk for å tilnærme seg den egentlige arbeidsoppgaven, nemlig å oppfylle SFs mandat på området, var sendt ut som saksdokument 15. mars 2021. I møtet ble utkastet gjennomgått og akseptert som grunnlag for AG Tilrådingers arbeid. LT v/Ørnulf Lien poengterte at denne arbeidsgruppen skal ta for seg kjernen i SFs arbeid, og forvalte selve årsaken til at forumet i sin tid ble opprettet. Det er derfor viktig og riktig at medlemmene følger opp vedtaket fra 19.11.2020 og stiller med nødvendig personell til AG Tilrådinger. Norog hadde meldt inn Stein Atle Puntervoll som sin kandidat. IE/NHF/NF hadde meldt inn Henrik Solvorn Fjeldsbø som sin kandidat.	Ørnulf Lien, LT

	Under møtet meldte Stein L. Clason at Avinor vil stille en kandidat til arbeidsgruppen. Inntil videre stiller Clason som medlem. Medlemmene ble oppfordret til å oppnevne ytterligere kandidater til AG Tilrådinger, og melde disse inn til sekretær snarest mulig, slik at arbeidsgruppen kan telle 5-6 medlemmer. Hvis ikke det kommer innmeldinger, vil SFs ledelse ta initiativ for å komplettere gruppen. Vedtak: Arbeidsgruppe (AG) Tilrådinger opprettes med følgende medlemmer: Henrik Solvorn Fjeldsbø – Industri Energi/NF/NHF Stein Atle Puntervoll – Norog Stein Løken Clason - Avinor AG Tilrådinger kompletteres med ytterligere 2 til 3 medlemmer snarest mulig. LT bidrar med sekretariat til arbeidsgruppen. AG Tilrådinger konstituerer seg selv, og starter arbeidet uten unødig opphold i tråd med omforent oppdragsdokument. Arbeidsgruppen redegjør for framdriften i arbeidet som fast agendapunkt på SFs møter. Dette vil være et løpende arbeid inntil SF bestemmer noe annet.	
10	Arbeidsgruppe Helikopterdekk	1157-1206
	Orientering om status: AG Helikopterdekk har utarbeidet et utredningsdokument, der hoveddelen er ferdig. Det som gjenstår er å formulere en omforent beskrivelse av utfordringer og løsninger på saksområdet. Gundersen gikk gjennom et utkast til denne beskrivelsen, hvor han kommenterte de enkelte punktene. Rapporten ferdigstilles før neste møte, og overleveres SF for videre saksbehandling. Vedtak: SF tar informasjonen til orientering	John Arild Gundersen, Norog
11	Samarbeidsforums sammensetning	1206-1208
	Følgende ble vedtatt på SFs møte 19.11.2020:	Leder

	«Det ble vedtatt at ledergruppa som etableres i SF ser på sammensetninga med følgende mandat: Arbeidsgruppen skal gjennomgå SFs sammensetning og vurdere om medlemskapet reflekterer dagens situasjon etter prinsippene i vedtektenes pkt. 2. Arbeidsgruppen bør også vurdere om prinsippene i vedtektenes pkt. 2 er dekkende, og eventuelt foreslå endringer.» Vedtak: Ledergruppen behandler tidligere innkomne søknader om medlemskap, samt eventuelle nye søknader eller forslag mottatt fra eksisterende medlemmer innen neste møte. Resultatet av behandlingen legges fram før neste møte, og saksbehandles i plenum på møtet 16.september. Eventuelle forslag om nye medlemmer legges fram for Luftfartsdirektøren, som oppnevner etter vedtektenes punkt 2.6.	
12	Eventuelt	1208-1209
	Behandling av innmeldte saker – Ingen innkomne foruten saken som ble behandlet under pkt. 7	Leder
13	Neste møte – avsluttende kommentarer	1209-1219
	16. september 2021 (uka før Solakonferansen) Inger-Hilde Tobiassen informerte om at det planlegges et fellesmøte for alle Luftfartstilsynets flysikkerhetsfora utpå høsten 2021 som en del av LTs strategiske State Safety Program. Nærmere informasjon kommer. Videre møter 2022: TBD Før leder takket samtlige for oppmøte og gode diskusjoner, etterlyste sekretær tilbakemelding på hvordan innkalling til og deltakelse på Teamsmøte på egen kanal i LTs domene fungerer for eksterne deltakere. Teams er under modning i LT, og ikke alle funksjonaliteter er kartlagt. Tilbakemeldingene var positive, men det ble opplyst om at chat ikke var synlig for eksterne. Opptak av møtet var godkjent av deltakerne på forhånd, og det har vært en svært god støtte for sekretær mht. referatføring. Opptaket er slettet, som avtalt. Sekretær vil jobbe videre for å få bedre oversikt over optimal bruk av Teams-verktøyet i SF-sammenheng. Som et siste innspill etterlyste Øivind Solberg (Equinor) agendapunkter knyttet til hva som rører seg på den internasjonale arenaen som kan være relevant for SF (IOGP,	Leder

Samarbeidsforum for helikoptersikkerhet på norsk kontinentalsokkel

Committee for Helicopter Safety on the Norwegian Continental Shelf

	helikopterprodusenter, m.v.). Leder takket for godt innspill, og minnet om at medlemmene i fellesskap setter agendaen. Hun oppfordret alle som har informasjon som kan være verdt å videreformidle til SF om å melde dette inn, slik at det kommer på sakskartet.	
--	---	--

Per Arne Utne
Sekretær

Til stede: Anthoni Larsen, Øyvind Jonassen, Stein L Clason, Øyvind Volley, Turid Hellman-Skjær, Frode Moi, John Arild Gundersen, Øivind Solberg, Hans Skog Andersen, Tom Idar Finnesand, Henrik Solvorn Fjeldsbø, Tom Stian Beitland, Sigurd R Jacobsen, Runar Mathiesen, Stig-Rune Refvik, Thomas A Gundersen, Eivind Raknes, Morten Larsen, Atle N Edvardsen, Tom-Inge F Hansen, Ørnulf Lien, Inger-Hilde Tobiassen, Per Arne Utne

Kopi:
Luftfartsdirektøren, Samferdselsdepartementet